

J. J.

Stan oraz perspektywy muzealnictwa techniczno-naukowego w Polsce

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 5/3-4, 518-519

1960

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

i technologii stosowanej przez świętokrzyskich hutników przy równoczesnej identyfikacji wyrobów pochodzących z tego ośrodka.

Rezultaty tych badań relacjonuje mgr inż. Jerzy Piaskowski w artykule *Wybory żelazne hutników w rejonie Gór Świętokrzyskich w I—IV wieku* („Przegląd Techniczny“, nr 1/1960, rubryka *O dawnej technice*).

Inż. Piaskowski zestawiał najważniejsze cechy charakteryzujące wyroby z ośrodka świętokrzyskiego, podkreślając szczególnie znaczenie wykazanego podobieństwa kształtów tych wyrobów. Na podstawie dotychczas zgromadzonych materiałów porównawczych można obecnie jedynie według zewnętrznego wyglądu identyfikować pochodzenie wyrobu z świętokrzyskiego ośrodka hutniczego. Oczywiście takie uproszczenie metodyki badań ma duże znaczenie dla intensywności prac badawczych.

J. J.

HISTORIA HUTY „CZĘSTOCHOWA“

Najstarszym oddziałem produkcyjnym obecnej huty im. B. Bieruta są wielkie piece dawnej huty „Częstochowa“.

Historią tej huty zajmują się inż. J. Zimny i mgr H. Rola w artykule *Rozwój oddziału wielkich pieców huty Częstochowa 1896—1945* („Przegląd Techniczny“, nr 4/1960, rubryka *O dawnej technice*).

Artykuł informuje o kolejnych etapach projektowania i budowy oddziału wielkopiecowego huty, o jego wyposażeniu mechanicznym, wydajności i przebiegu produkcji oraz o personalnej obsadzie kierownictwa w poszczególnych okresach.

Ilustrację artykułu stanowią fotografie wielkich pieców huty „Częstochowa“ wykonane w 1930 r. oraz graficzne zestawienie produkcji surówki w latach 1899—1945.

J. J.

STAN ORAZ PERSPEKTYWY MUZEALNICTWA TECHNICZNO-NAUKOWEGO W POLSCE

W dniu 9 stycznia 1960 r. odbyła się w Urzędzie Rady Ministrów konferencja na temat obecnych zasad muzealnictwa technicznego i naukowego w Polsce, zorganizowana przez Radę do Spraw Techniki.

Podstawowy referat na tej konferencji wygłosił prof dr E. Olszewski. Referat ten został opublikowany w nrach 4 i 20, 1960 r. „Przeglądu Technicznego“ w dwu artykułach *Muzea techniczno-naukowe w Polsce* i *Organizacja muzealnictwa technicznego w Polsce*¹.

¹ Artykuł ten ukazał się również w nrze 5/1960 „Przeglądu Technicznego“, jednak w wersji spaczonyj i z tego powodu został przedrukowany w nrze 20/1960.

Prof. Olszewski wymienił i pokrótce scharakteryzował zbiory istniejących obecnie w kraju samodzielnych muzeów technicznych oraz ekspozycji o podobnym charakterze w muzeach regionalnych. Dalej autor wyliczył również inicjatywy i zamierzenia poszczególnych władz terenowych, instytucji, organizacji oraz komitetów społecznych w dziedzinie tworzenia ośrodków muzealnictwa technicznego.

Na podstawie omówienia typów ekspozycji muzeów technicznych i naukowo-technicznych oraz ich społecznej funkcji autor wysunął konkretne wnioski w sprawie rozwoju muzealnictwa technicznego i naukowego w Polsce.

Propozycje te sugerują zorganizowanie przynajmniej jednego centralnego ośrodka muzealnictwa techniczno-naukowego, który zawierałby w sobie różne typy i formy ekspozycji. Ośrodek taki powinien powstać w wyniku rozwoju istniejącego w Warszawie Muzeum Techniki NOT. W większych miastach kraju należy stworzyć sieć muzeów o charakterze branżowym, np. morskie w Gdańsku, rolnicze w Poznaniu, hutnicze na Śląsku itp. Z przytoczonych przykładów widać, że lokalizacja ośrodków muzealnych o określonej tematyce wiąże się z charakterem gospodarczym danego regionu. Muzea te powinny operować ekspozycją techniczną i techniczno-historyczną.

Drugą grupę stanowić powinny ekspozycje o typie naukowo-dydaktycznym, ilustrujące i wyjaśniające podstawowe problemy otaczającego świata.

Ostatnia grupa — to ośrodki ekspozycji związane z zabytkami techniki, np. z kopalnią w Wieliczce, papiernią w Dusznikach, zakładami przemysłowymi w Sielpi, Chlewiskach czy Oliwie.

Na zakończenie prof. Olszewski postuluje stworzenie takich form i warunków organizacyjnych, które byłyby najkorzystniejsze dla rozwoju muzealnictwa technicznego i naukowego.

Główne myśli referatu prof. Olszewskiego zostały również opublikowane w „Kurierze Polskim” (*Problem muzeów techniki*, nr z dn. 9—10 kwietnia 1960 r.).

J. J.

EWIDENCJA OTWORÓW WIERTNICZYCH I SZYBÓW NA GÓRNYM ŚLĄSKU

Ogromna ilość istniejących otworów wiertniczych i szybów wykonanych w ciągu wielu dziesiątków lat na terenie Górnośląskiego Zagłębia Węglowego wysuwa pilną potrzebę uporządkowania i ujednoczenia ich numeracji oraz nazewnictwa.

Projekt programu działania w tym zakresie przedstawiają A. Obtulowicz i Fr. Piwowarczyk w nrze 2/1960 „Przeglądu Geologicznego”.

Autorzy charakteryzują proponowane zasady ewidencji i numeracji. Na podstawie tych zasad w Biurze Dokumentacji Geologicznej Górnictwa Węglowego przystąpiono do opracowywania atlasu otworów wiertniczych i szybów na terenie Górnośląskiego Zagłębia Węglowego.

Podjęcie tej pracy ułatwi również badania historii górnictwa i techniki górniczej.

J. J.